Ο ΜΟΥΤΣΟΣ

Γαλήνη ἀπέραντη, βαθειά. Τελείως σὰ νἄχε χάσει
Φαινόταν τὴν ἀνάσα της ἡ ναρκωμένη ἡ Πλάση,
Καὶ μόνο πέλαο κι' οὐρανός: ροδογαλάζιο πέρα
Βουνό, στὸν ἀσπρογάλανο δὲ στηώταν τὸν ἀέρα,
Καὶ στοῦ πελάου τὸ ἀτάραγο τὸ ἀτλάζι, σὰ Στοιχεῖο
Μέρες πολλὲς ἀσάλευτο στεκόμενο τὸ πλοῖο
Μὲ τὰ πανιὰ κρεμάμενα, σὰ μάγουλα ἀρρωστιάρη,
Μάταια τὸ ἀέρι πρόσμενε κάποια πνοὴ νὰ πάρῃ.
Οἱ ναῦτες ἀνυπόμονοι, πόσο ποὺ ἀκαρτερούσαν!
Κ' ἡ ἀγωνία τους μάκραινε, κ' οἱ πόθοι τους ξυπνούσαν,
Ξυπνούσανε κι' ἀστραφτερὰ τοὺς ἐσέρναν μαζί τους
Σ' ἄλλους καιρούς, σ' ἄλλους καημούς, στὴν ξενητιά, στὴ γῆ τους,
Ξυπνούσαν μὲ συγκίνηση, τοὺς παίρναν μὲ μεθύσι,
Ἐνῷ στὸ πλοῖο κοιτάμενο τὸ σῶμα εἶχαν ἀφήσει,
Σὰν τὰ δεντρὰ ποὺ ἀκίνητα στὸ χῶμα ριζωμένα,
Σ' ὅλου τοῦ Κόσμου τ' ὄνειρο πλανιῶνται βυθισμένα.

Ὁ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ, μιὰ μορφὴ σταράτη, ἡλιοφρυγμένη
Γύρω μὲ γένεια καὶ μαλλιὰ ψαρὰ στεφανωμένη,
Σὲ μιὰν ἰσκιάδα πλαγιαστός, ἀργὰ καὶ ποῦ τὸ μάτι
Ἔρριχτε στὸν ὁρίζοντα καὶ στ' οὐρανοῦ τὰ πλάτη,
Μὰ τὰ ματόκλαδα ξανὰ σφαλοῦσε, καὶ στὸ θῶρι
Ἡ γαλήνη ἁπλωνότανε ποὺ τριγύρω του ἐθώρει,
Κι' ὅπως ξανὰ χωνότανε σὲ θύμησες, ποὺ κράζαν,
Σκέψες πολλές, ὄψες πολλὲς στὸ πρόσωπό του ἀλλάζαν,
Καθὼς στὸ ἡλιοβασίλεμα, σὲ μακρινὸ ἀκρογιάλι
Βλέπεις ν' ἀλλάζουν χρωματιὲς ἡ μιὰ στεριὰ ἀπ' τὴν ἄλλη.

Κοιτάμενος ὧρες πολλὲς σὰν τοῦ πελάου τὰ πλάτη
Κι' ὁ Καπετάνιος ἔστεκε, κι' ἂν ἴσως δὲν περπάτει
Τὸ πλοῖο, καὶ τί; θἀρχότανε στιγμὴ νὰ προχωρήσῃ,
Καὶ θἄφτανε, καὶ θἄραζε ξανὰ γιὰ ν' ἀρμενίσῃ.
Μ' ὑπομονὴν ἀτάραγη, γυρτός, ἀκαρτεροῦσε,
Μόνο τῆς πίπας του ὁ καπνὸς βιαζόταν κ' ἐσκορποῦσε.
Κι' ὡς τόσο ἐστέκαν τὰ πανιὰ σὰ μάγουλα ἀρρωστιάρη,
Κι' ὅλο προσμένανε πνοὴ τὸ ἀέρι γιὰ νὰ πάρῃ.

Ὁ ΝΑΥΤΗΣ, μιὰ πλαγιάζοντας, μιὰ στ' ἄλμπουρ' ἀκουμπώντας,
Τὰ μάτια κάρφωνε μακρυά, μακρυὰ παρακαλώντας,
Πότε νὰ τρίξουν τὰ σκοινιὰ καὶ τὰ πανιὰ ἀπ' ἀέρα
Κοιλιὲς νὰ κάμουν, κ' ἡ αὐλακιὰ τοῦ τιμονιοῦ ἴσα, πέρα
Μέσα σ' ἀφροὺς νὰ χάνεται κι' ὅλο κοντὰ στὴν πρύμη
Βαθειὰ νὰ στέκῃ! Καὶ γνωστὸ σκεφτόταν καλντερίμι,
Κ' ἐκεῖ δυὸ μάτια γαλανὰ καὶ γαϊτανοφρυδάτα,
Κ' ἔλεγε: «Φύσηξε, βοριά, καράβι μου, περπάτα
Νὰ φτάσω!». Καὶ τὰ μάτια του γυρίζοντας στὴν πλώρη,
Ποὺ ἀφροὺς ποθοῦσε νὰ σκορπᾶ, καθὼς γαλήνη ἐθώρει,
Ἀνυπομόνιας τρικυμιὰ ξεσποῦσε στὴν καρδιά του,
Γιατ' ἄκουε μέσα τὴ φωνὴ τοῦ μακρινοῦ ἔρωτά του,
Κ' ἤθελε νἄταν βολετὸ εἴτε τὸ πλοῖον ν' ἀφήσῃ,
Ἢ τὸ κορμὶ νὰ χωριστῇ γιὰ νὰ τὴν ἀκλουθήσῃ.
Ἤθελε, μὰ ὁ ἀνήμπορος, σὰ βαρειοαλυσωμένος,
Στὸ πλοῖο τὸ ἀσάλευτο ἔστεκε στὸν πόθο του κλεισμένος,
Ἐνῷ τ' ἀφούσκωτα πανιά, σὰ μάγουλα ἀρρωστιάρη,
Μάταια προσμένανε ζωὴ τὸ ἀέρι γιὰ νὰ πάρῃ.

Ὁ ΜΟΥΤΣΟΣ, πουλαράκι λὲς πᾶκουε φτερὰ στὸν ὦμο,
Ἤθελε τὸ πλεούμενο τρελλὸ νὰ πάρῃ δρόμο,
Γιατὶ τ' ἄρεσε ἀμέριμνος νὰ πηδᾷ στὰ κατάρτια,
Νὰ σκαρφαλώνῃ στὰ ψηλὰ κι' ἀνεμόδαρτα ξάρτια,
Ὅταν σβουρίζει ὁ ἄνεμος καὶ τὸ καράβι τρίζει,
Καὶ λὲς πὼς θέλει στὸ βυθὸ νὰ πάῃ, καθὼς μουτρίζει,
Ἐνῷ τὸ κῦμα σκάει βογκᾶ, καὶ σὰ βροχὴ πετάει
Σταλιῶν μαργαριτόβροχο ψηλά, καὶ κάτω ἀχάει

Τοῦ πέλαου τ' ἀφροκόπημα. Καὶ τώρα, καθισμένος
Ἄλλοτε στ' ἀκρομπάστουνο, τραβάει σὰ μεθυσμένος
Τὸν κάβο, τάχα πὼς τραβᾶ τὸ πλοῖο νὰ περπατήσῃ,
Καὶ μοιάζει μ' ἄτι ἀνήμερο πῶχ' ἡ ἀνεμιὰ σπεδίσει·
Κι' ἄλλοτε πάλι πλαγιαστός, μὲ τὰ φτερὰ τοῦ ὀνείρου,
Ἥρωας παραμυθόκοσμου στὰ πέρατα τοῦ ἀπείρου,
Ἐσυναντοῦσε Μάγισσες καὶ Δράκους ἐνικοῦσε·
Καὶ κάποτες καθίζοντας ἐσιγοτραγουδοῦσε,
Κ' ἔσερνε κ' ἐμακρόσερνε τὸν ἀργοπάτη ἀχό του,
Καθὼς ἐσέρναν τὰ πανιὰ τὸ πλοῖο καὶ τὸν ἑαυτό του.
Κι' ὡς τόσο ἐστέκαν τὰ πανιὰ σὰ μάγουλα ἀρρωστιάρη,
Κι' ἀκαρτερούσανε πνοὴ τὸ ἀέρι γιὰ νὰ πάρῃ.

Οἱ μέρες ἔτσι κ' οἱ νυχτιὲς ἀλλάζαν μιὰ τὴν ἄλλη,
Κι' ὅλα στὴν Πλάση ἀνάλλαγα γυρνούσανε καὶ πάλι,
Καὶ τοῦ ἥλιου ἡ σφαῖρ' ἀπ' τὰ νερὰ θριαμβευτικὰ νὰ βγαίνῃ
Φαινότανε, θριαμβευτικὰ ξανὰ βαθειὰ νὰ μπαίνῃ
Καὶ νὰ σηκώνῃ πυρκαγιὰ θριαμβευτικὴ κι' ὡραία.
Καὶ σὰ νὰ γύριζε διαρκῶς τῶν οὐρανῶν ἡ αὐλαία,
Τ' ἄστρα μὲ φέγγει σπέρνανε τὰ τρίσβαθα τὰ οὐράνια,
Ποὺ ἀπ' τὴ στρωτὴ ἀνεβαίνανε τοῦ πέλαγου ἐπιφάνεια,
Κι' ὅλο κυλούσανε σιγὰ στοῦ πέλαγου τὴν ἄκρια,
Σὰ νᾶταν ἀργοστάλαχτα φλογοκαμμένα δάκρυα.
Καὶ τὸ φεγγάρι ἀνέβαινε κ' ἐβύθιζε καὶ πάλι,
Μακραίνοντας, μαζεύοντας τοὺς πλοκαμούς του ἀγάλι.
Ἔτσι, τὰ μάγια τῆς νυχτιᾶς, τῆς μέρας τὸ λιοβόρι
Πρίμα τοῦ πλοίου ἀρχίζανε βυθίζανε στὴν πλώρη,
Κ' ἐνῷ ἡ γαλήνη ἀσάλευτο τὸ πλοῖο εἶχε κρατήσει,
Τρογύρω του σὰ σὲ ἄξονα στρηφογυρνοῦσε ἡ Χτίση.

Μιὰ μέρα, ξάφνου, μιὰ στιγμή, πέρα — μακρυὰ θολάδα
Φανίστη στὸν ὁρίζοντα καὶ στὰ νερὰ κρουστάδα,
Καὶ κρυεράδα ν' ἀποχτᾷ εἶχε τὸ ἀέρι ἀρχίσει,
Σὰ νᾶχε μέσα του κρυφὴ κάποια ψυχὴ ξυπνήσει.
Γύρω τὸ βλέμμα ἀνήσυχος ὁ Καπετάνιος στρέφει,
Κ' ἡ συγνεφιὰ ποὺ ἀνέβαινε τὴν ὄψη του συγνέφει.

Βλέπει τὴ μπόρα σὰν τρελλὴ ποὺ πρόβαινε τρεχάτη
Μ' ἀναμαλλιάρα κεφαλὴ στὰ φοβισμένα πλάτη.
Ρίχνεται ὀρθός. 'Εδῶ κ' ἐκεῖ τὸ βλέμμα του καρφώνει·
Κρατεῖ στὰ χέρια του σφιχτὰ τὸ ὑπάκουο του τιμόνι,
Καὶ προσταγὴ στὸ πλήρωμα φωνάζει: «Ρίχτε κάτου,
Μάσετε ἀμέσως τὰ πανιά»! Κι' ὁ Μοῦτσος μὲ χαρά του
Πετάει στὰ ξάρτια, τραγουδάει, καὶ παίζοντας ψηλώνει.
'Ενῷ τὰ μάτια μιὰ ψηλὰ στὴ συγνεφιὰ καρφώνει
'Ο Ναύτης, μιὰ στὰ κύματα, καὶ σκιάζεται ποὺ ἀρχίζουν
Κοιλιὲς νὰ κάνουν τὰ πανιὰ καὶ τὰ σκοινιὰ νὰ τρίζουν.

Τέλος ἡ μπόρα ἐξέσπασε. Βουνὰ χοροπηδᾶνε
Τὰ κύματα, ξατρέχονται, βογκοῦν, ἀφρομανᾶνε,
Λὲς ἕνα τ' ἄλλο πὼς ρουφᾶ, καὶ μέσα στὸ χορό τους
Τὸ πλοῖο, σὰν τσέφυλλο, πετᾶ στὰ οὐράνια, στὸ βυθό τους.
'Ο Καπετάνιος κυβερνᾶ μὲ γνώση τὸ τιμόνι,
Στῆθος μὲ στῆθος πολεμᾶ τὸ πέλαο ποὺ τὸν ζώνει,
"Οταν ὁ Ναύτης δέεται νὰ γαληνέψῃ ἡ μπόρα,
Γερὸς νὰ φτάσῃ στὴ γλυκειὰ καὶ ποθητή του χώρα,
Καὶ μέσα του ἔρωτας, καημός, καὶ τρόμος, καὶ φοβέρα,
"Ολο καὶ πιὸ πληθένανε μὲ τὴν ὁρμὴ τοῦ ἀέρα.
Κι' ὁ Μοῦτσος, στ' ἄλμπουρο ψηλά, σὰ νάταν ἡ ψυχή του
Παιδὶ τῆς μπόρας, χαίρεται καὶ τὴν καλεῖ μαζί του.
Τρίζουν τὰ ξάρτια, τ' ἄλμπουρο στενάζει, τὸ καράβι
Μουτρίζει, αὐλάκι ἀφρόχειλο βαθὺ στὴν πρύμη σκάβει,
Καὶ μιὰ πετιέται ἀνάερα, μιὰ στὸ βυθὸ ρουφιέται,
Καὶ λὲς τὸ πέλαο τὸ βουερὸ πὼς ἀπὸ πάνω κλειέται.
Χαίρεται ὁ Μοῦτσος ποὺ κοιτᾶ, καὶ παίζει καὶ θαυμάζει,
Μὰ ξάφνου σίφουνα πνοὴ τὸ νιὸ μ' ὁρμὴν ἁρπάζει,
Τὸν χτυπᾶ στὸ κατάστρωμα, καὶ τὸ κῦμα νὰ πάρῃ
Δὲν ἀργεῖ μὲ τὴ λύσσα του τὸ ἀφημένο κουφάρι:
Κῦμα καὶ σίφουνας, τὰ δυό, τοὺς ἄρεσε μαζί τους
Νἄχουνε κάτι ἀπὸ τὸ νιὸ ποὺ ζοῦσε τὴν ψυχή τους.

ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ